

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CZV

Student: Adéla JILEMNICKÁ

Obor: ČJ - D

Název práce v českém jazyce: Motiv "zoufalců" v současném českém dramatu

Název práce v anglickém jazyce: Motive of "losers" in contemporary Czech drama

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Ina Pišová

Diplomová práce Adély Jilemnické představuje mimořádně zdařilou motivickou sondu do současné české dramatiky, jejíž kvalita spočívá zejména v diplomantčině schopnosti položit rozsáhlému korpusu textů (dvacet divadelních her sedmi autorů) jasně vymezenou výzkumnou otázku a zodpovědět ji v systematických, kompozičně vyvážených celcích směrem k přesvědčivému syntetizujícímu závěru.

Právě úzce vymezená výzkumná otázka a pečlivé dodržení komparativní metody se zde ukázaly jako spolehlivé strategie, které diplomantce umožnily úspěšně navigovat nadstandardně rozsáhlým množstvím textů, které se – vzhledem ke své aktuálnosti – zatím nedočkaly kritické recepce, natož pak komplexnějšího odborného zhodnocení.

Vlastní analýza antihrdiny/zoufalce/losera jako typu dramatické postavy a projevů tohoto zoufalství je v práci rámována širším historicko-společenským kontextem, jehož mapu diplomantka načrtává v kapitole 2. Otázka, z jakých zdrojů se současná česká dramatika napájí a v jakých konceptech a elementech se inspiruje zahraničními trendy je zde rozpracována velmi kvalitně, a to i přes nedostatek sekundární literatury. Autorka zde jako zahraniční inspiraci identifikuje především britskou *coolness* a *in-her-face dramatikou* (s. 15), a vybízí tím zároveň k otázce, zda bychom právě v textech tematizujících pocit životního zoufalství nenašly i bližší zdroje, např. z německojazyčné, zejména vídeňské scény, která je s tou českou úzce propojena, mj. personálně.

Těžištěm práce je pak vlastní analýza poloh zoufalství a způsobů, jakým se manifestuje v jednání jednotlivých postav. V sedmi logicky členěných a argumentačně sevřených kapitolách diplomantka zachycuje jednotlivé typy a odstíny zoufalství: od různých forem samotářství (podivínství, staropanenství, deviace) jako vnitřního stavu, z něhož se postavy nedokáží vymanit, přes strach ze stárnutí a smrti, vinu, krizi identity až po ztrátu domova. Všimá si přitom, že v převažujícím množství případů jsou tato témata pojednávána „s hořkostí i nadhledem, deziluzí i smíchem“ (s. 31). V rámci závěru pak přesvědčivě interpretuje tyto

polohy a formy zoufalství jako reakci na „aktuální témata – absurditu lidského bytí, vyprázdněnost vztahů či neschopnost žít naplněným životem“ (s. 96).

V závěrečné kapitole diplomatka naplňuje vytyčený cíl své práce, když identifikuje zoufalství a samotu nejen jako okrajový motiv současné české dramatiky, ale přímo jako jedno z tematických těžišť této nové vlny (viz s. 97), z něhož existují tři možná východiska – šílenství, sebevražda a zázrak.

Práce se kromě vynikající jazykové úrovně vyznačuje zřetelnou a velmi přesvědčivou argumentací. Lze jí v zásadě – vyjma místy zbytečné převahy deskriptivní složky – vytknout jen to, že motivická analýza, kterou předkládá, je v jistém ohledu jednostranná, ptá se totiž primárně po projevech zoufalství v jednání postav. V rámci obhajoby bych proto od diplomatky ráda slyšela,

(1) zda (a případně jak) se ono zoufalství manifestuje v jiných složkách díla (jak v textu, tak v jeho scénických realizacích, pokud byly diplomantce k dispozici), např. v kompozici díla a jazyce postav (které ostatně diplomantka sama zmiňuje na s. 99, ovšem jen velmi stručně). Jako obdobný příklad, ovšem z oblasti beletrie, by zde mohla sloužit například próza Petry Hůlové *Macocha*, v níž se zoufalství a rozvrácená osobnost vypravěčky manifestuje kompletním rozvratem kompozice vyprávění.

(2) Mezi vybranými hrami se nevyskytovaly texty, v nichž by *primárním* zdrojem zoufalství byla prázdnota a absence smyslu každodenního života, jako je tomu poměrně často v současné české próze (např. *Dešťová hůl* Jiřího Hájíčka). Je tento typ zoufalství v současné české dramatice tematizován spíše okrajově, nebo je naopak latentně přítomný ve většině textů?

Diplomová práce Adély Jilemnické svoji formální i obsahovou kvalitou překračuje nároky kladené na běžné magisterské práce, a proto ji více než ráda doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 2. 1. 2018

.....

Podpis